

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENYS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

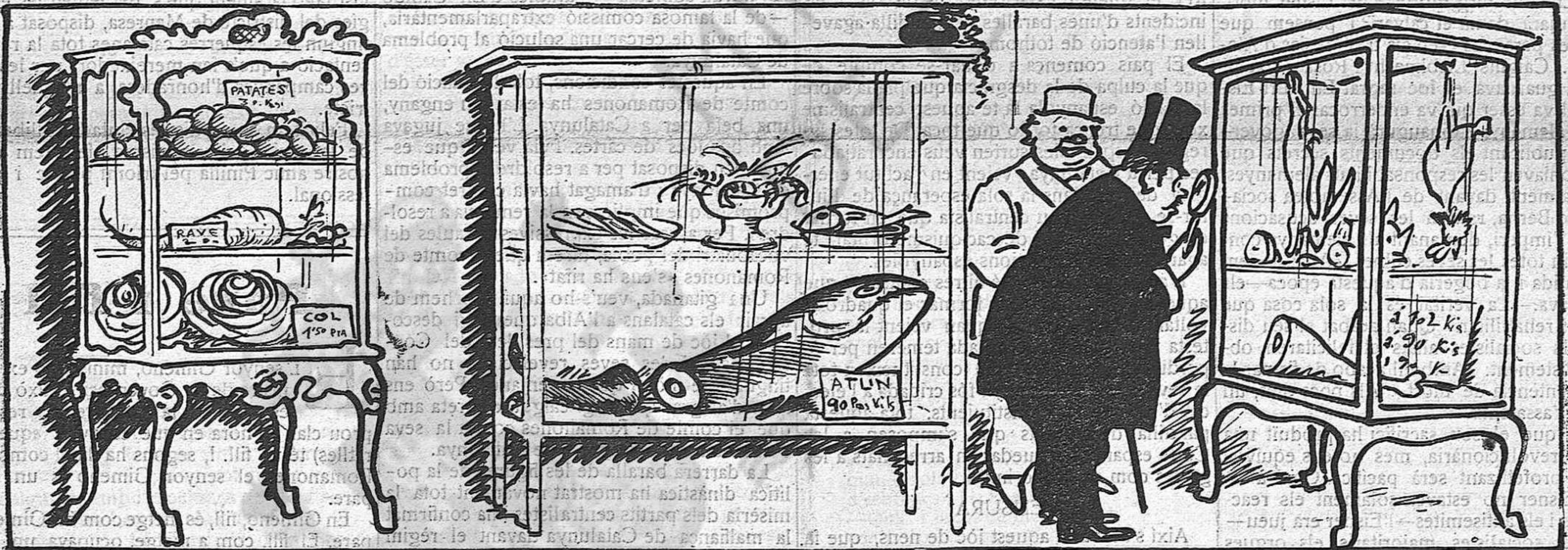
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa T. López Bernagosi)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELEFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50; — ESTRANGER, 2'50

ARA ANEM BÉ...

S. M. LES SUBSISTENCIES

Nous establiments montats a l'altura de les millors joieries

—I doncs, Tuies, que ha mort de la passa?

—No t'ho puc dir, perquè la censura m'ho priva.

Quadres d'actualitat

Els temps tèrbols

Tèrbols són els temps a Catalunya i a Espanya. Ningú no veu clar el present ni l'esdevenidor. Ningú no té idea del que pot succeir. Pot-ser succeiran coses grosses. Pot-ser tot plegat no passarà res. L'entèrboliment creix; i creix així mateix la incògnita del, que hi ha darrera la boira espessa.

En temps com els d'ara, és quan més necessiten els pobles la serenitat, l'energia i sobre tot la fe. La desorientació actual, tota plena de perills i de incertituds, podria causar un cert defalliment en el poble. I això és el que cal evitar.

Avui que els temps són tèrbols, l'ideal del nostre poble és més clar que mai. Vol la autonomia, l'autonomia integral i veritable, que serà per força lliberal i democràtica, com lliberal i democràtic és l'esperit de Catalunya. Què hi fa que les nuvolades tapin el sol per un temps, si més enllà la gran claror i el gran foc segueixen encesos?

CENSURA

Les tragèdies alemanyes

DAVANT dels socialistes de tot el món, reunits en assemblea a Berna, Kurt Eisner, qüefe del govern bàvar, digué: —Es preciso tener confianza en la revolución seria y no «camuflada», que ha realizado el pueblo alemán.

Amb tu, hèroi que has estat com l'estrella guiadora del teu poble, precursor dels dies presents, sí, tota la nostra confiança. No et mancava més que el martiri i l'has tingut. Primer donares l'ànima a la Veritat, després la llibertat i ara la vida. Però tu, Kurt Eisner, ets com el Galileu del teu poble. Per a redimir-lo morires; però la teva sang ¿serà prou per a esborrar el seu pecat original?

Nosaltres seguim desconfiant d'aquesta revolució que respecta la vida dels prínceps i pren la dels revolucionaris. Liebknecht mort, Rosa Luxembourg morta, Kurt Eisner mort. Qui pujarà demà el calvari? I pensem que aquestes persones eren els tres Mesies d'Alemanya. Caiguts Liebknecht i Rosa Luxembourg, guardava el foc sagrat En Kurt Eisner. Ell va ésser qui va enderrocar el primer trono alemany; ell inaugurà la seva governació, publicant els documents secrets que testimoniaven les responsabilitats alemanyes; ell, finalment, davant de l'Assemblea socialista de Berna, ratificà les seves acusacions contra l'imperi, demanant als alemanys confessessin totes les seves culpes. «Abandonem la mentida i la bogeria d'aquesta època—els hi cridava.—La veritat és la sola cosa que ens pot rehabilitar.» Quan acabat el seu discurs, els socialistes aliats el felicitaren, objectant tristement: «Amb ell acabo de firmar la meva sentència de mort.» Als pocs dies, un junker l'assassinava.

Cert que el seu sacrifici ha produït una reacció revolucionària, mes no ens equivocarem profetitzant serà pacífica. Contra En Kurt Eisner no estaven solament els reaccionaris i els antisemites—l'Eisner era jueu—sinó els socialistes majoritaris, els orgues dels quals, el *Worwarts* i la *Münchener Post*, diaris on l'Eisner havia col·laborat, l'alabaven. Al seu costat no tenia més que part dels soldats i els obrers, que ara aprofiten l'hora sentimental de la tragèdia, per a reafirmar la revolució.

El fet que's redreça, imperatiu és aquest: en Kurt Eisner, el Liebknecht de Baviera, és mort per un oficial. No hi fa res que la multitud torni a triomfar. A Baviera, com arreu d'Alemanya, l'espartaquisme, és a dir, el puritanisme revolucionari que demana la condemna severa del vell règim i la república social, serà vençut. El camuflage, seguirà i si algú persisteix en imposar la veritat, el terror blanc farà que Alemanya torni a l'ordre i a l'organització.

La darrera tragèdia d'Alemanya és la seva revolució. Són prussians del rei, sense rei; esclaus, sense amos—escriu Maximalità Harden. Podien fer una revolució magnífica i han conseguit, malgrat els espartaquistes, falsificar quincalla revolucionària a l'engrós. Nosaltres, en els nous crims alemanys, inscriuríem el de la trinitat assassinada, i el de la revolució extrangulada. I això val tant, pot-ser més, que Lovaina i Iprés. Tal volta, temps a venir, els homes diguin que això era la guerra, però lo altre, la revolució abortada, era Alemanya, la voluntat d'Alemanya matant lo que en ella restava de pur i de lliure. — PARADOX

Jòc de nens

JA hem tingut una altra crisi. En Romanones ha fet centèsima vegada allò d'aquell personatge de les comèdies antigues, que *hace que se va y vuelve*.

Fa veritable pena veure com, davant dels problemes greus que tenen en perill la vida de la nació espanyola, els nostres governants s'entretenen en petites lluites de banderia i en mesquines baralles personals.

Mentre a Catalunya les ànsies de llibertat tenen inquiets als esperits, i a Andalusia la fam desperta desitjos de revolta, i a les regions mineres sovintegen les vagues i a tot arreu d'Espanya s'hi noten símptomes d'un perillós malestar, a Madrid l'Alba fa la traveta al Comte, aquest demana socors al Rei, el qüefe d'Estat renya als discòls i els incidents d'unes baralles de pandilla agavellen l'atenció de tothom.

El país comença a donar-se compte de que la culpa de la desgràcia que plana sobre la nació espanyola la té aquest centralisme xorc que trenca tot lo que toca. De totes les regions espanyoles surten veus encoratjadores per a Catalunya, veient en l'actitut energica dels catalans la sola esperança de lliurar-se d'aquest jou centralista que, en forma de govern abusiú i de caciquisme brutal, té agarrotades a les regions espanyoles.

L'autonomia ja no té altres contraris que aquells cacics que varen formar el quadre al voltant d'En La Chica, quan veient la protesta formidable de Granada temeren per la pèrdua dels cacicats, que constitueixen tota la seva força. Si Espanya fós cridada a l'elecció d'unes Corts Constituents, tota aquesta pandilla de nulitats que s'imposen a les Corts espanyoles quedarien arreconats a les golfes com un trasto inútil.

CENSURA

Així s'acabaria aquest jòc de nens, que fa tan viu i dolorós contrast amb els problemes d'hommes que preocupen avui al món enter.

JEPH DE JESPU

La venjança de l'Alba

DAMUNT el retaule grotesc de la política madrilenya, les figures de la política dinàstica s'han tornat a barallar.

I de la baralla n'ha vingut una crisi. Una nova crisi a la espanyola... En Dato vol fer una traveta parlamentària al comte de Romanones, qui per causes prou cònegudes no conserva gaire bé l'equilibri. Per si això fos poc, a l'endemà l'Alba, rancuniós i venjatiu—per alguna cosa don Josep Carner ha dit que l'Alba té una cara d'Otel·lo, de teatre d'aficionats—va dir al pobre comte unes paraules dures i agravioses, retreient-li que vivia dels vots d'almoina que els altres grops dinàstics li donaven, i fent-li present que els vots, més que demanar los, s'han de merèixer.

De resultes de la feta d'En Dato i de les paraules de l'Alba, el comte de Romanones

va pendre una enrabiada. Ja és sabut que el comte és un home que s'enrabiava sovint. «¡No quiero que me soben más!», i cridà com una cambra pública... a estones. I cap a cà don Alfons, a presentar la dimissió col·lectiva. Crisi total...

Si Crisi total, i total res. (Perdó pel joc de paraules). El rei va dir al comte que li ratificava la confiança, i li recordà el compromís contret—ja estem veient l'escena solemne—de permaneixer al poder fins a normalitzar la situació econòmica mitjançant l'aprovació dels nous pressupostos. El comte va acotxar el cap davant del rei, i va retirar la dimissió. I altra vegada cap a les Corts, on el cap del Govern ha d'encarregar-se del sinistre paper de butxi, aplicant per primera vegada la guillotina en el Parlament espanyol.

Però l'Alba no ha volgut que les coses quedessin d'aquesta manera L'Otel·lo de Valladolid, veient que el seu semi-correligionari i rival seguia al poder uns quants dies més, ha volgut amargar-li la relativa victòria. I sortint del Palau reial, on havia estat cridat el passat dimarts per a conversar amb el rei sobre l'actualitat política, va fer als periodistes que l'esperaven a la plaça d'Orient unes revelacions sensacionals. Segons l'Alba, en la reunió que al ministeri d'Estat celebraren els capitosos dels partits dinàstics quan es constituí el ministeri Romanones, es va convenir que la tasca d'aquest ministeri consistiria en aprovar els pressupostos i en examinar la qüestió de l'autonomia, però sense resoldre-la.

Les manifestacions de l'Alba són greus, i deixen al comte de Romanones en situació violenta. Resulta, en efecte, que els capitosos dels partits dinàstics, els vots dels quals necessita imprescindiblement el Govern d'En Romanones per a governar amb les Corts obertes, van acordar de fet deixar de recó la qüestió de l'autonomia; i que no obstant això, el comte de Romanones va representar la «burda comèdia» —paraules d'En Cambó—de la famosa comissió extraparlamentària, que havia de cercar una solució al problema de Catalunya.

En aquestes condicions, tota l'actuació del comte de Romanones ha estat un engany, una befa per a Catalunya. L'home jugava amb dos jòcs de cartes. Feia veure que estava ben disposat per a resoldre el problema de Catalunya i d'amagat havia contret compromisos que implicaven la renúncia a resoldre'l. Per a usar les expressives paraules del vocabulari del poble, direm que el comte de Romanones «s'ens ha rifat».

Una gitanada, veu's-ho aquí. No hem de agrair els catalans a l'Alba que hagi descobert el jòc de mans del president del Consell, perquè les seves revelacions no han tingut altre mòbil que la venjança. Però ens hem d'alegrar que hagi caigut la careta amb què el comte de Romanones cobria la seva veritable actitut respecte de Catalunya.

La darrera baralla de les figures de la política dinàstica ha mostrat novament tota la misèria dels partits centralistes i ha confirmat la malfança de Catalunya davant el règim corcat.

FULMEN

Decálogo anticaciquil

BUENO. Esto no es un decálogo. pero lo parece. Es una colección de preceptos patrióticos, de preceptos humanos que hay que cumplir como si fueran divinos.

El cacique es el enemigo nacional, y es necesario que descarguemos sobre él todas nuestras cóleras. El cacique es el cuarto enemigo del alma, y hemos de defendernos de él con todas las armas que estén a nuestro alcance.

El primer deber de todo ciudadano es aborrecer al cacique. Ese deber se podría formular así:

«Odiarás al cacique sobre todas las cosas, y a los amigos del cacique como al cacique mismo.»

Este es un principio de sosiego espiritual y de tranquilidad de conciencia y una garantía de la conservación de la salud.

El odio es el alimento que cuesta más ba-

rato y es uno de los que más engordan. No hay más que probarlo para convencerse.

CENSURA

Con un cacique no se debe cruzar el saludo.

Si pasa por delante de vuestra puerta, azuzadle el perro.

CENSURA

Si pasa a caballo, espantadle la cabalgadura.

CENSURA

Si tenéis mujer guapa i el cacique ronda vuestro corral, ya le podéis pegar un tiro, u os lo pegáis vosotros, u os compráis un esquillon.

El cacique, dice una hoja electoral que tengo a la vista, no es un candadito, es un reo al que tenemos el deber de ejecutar.

CENSURA

El que vota al cacique es acreedor a la albarda, porque voluntariamente se hace bestia de carga.

Y nada más. En Barcelona no hay caciquismo.

CENSURA

No importa. Conviene predicar a los viciosos para que se corrijan y a los virtuosos para que perseveren en la virtud.

ANGEL SAMBLANCAT

Contra el caciquisme

A Callús s'han aplegat les forces democràtiques de la comarca de Bages per a fer homenatge an els ciutadans perseguits per la baixa política local, defensats per En Pinilla i absolts pel Tribunal del jurat.

Ha sigut un acte encoratjador, a on s'ha vist tan clarament que's desvetllen les energies del districte de Manresa, dispostat a que tinguin les esquerres catalanes tota la representació a que's fan mereixedors per les seves campanyes d'honradesa a n'aquell districte.

Felicitem an els dignes ciutadans llibertats de la acció del caciquisme i felicitem an el nostre amic Pinilla pel triomf polític i professional.

Pare i fill

EL senyor Gimeno, ministre o ex ministre de la Governació (això de si és o no és ja ministre no resulta prou clar a l'hora en que escrivim aquestes ratlles) té un fill. I, segons ha dit el comte de Romanones, el senyor Gimeno és un bon pare.

En Gimeno, fill, és metge com En Gimeno, pare. El fill, com a metge, ocupava un lloc en el servei oficial de Sanitat del camp, que depenia del ministeri de Foment. Quan En Cambó fou ministre, s'adonà que el tal servei no servia per a res. Els únics que se'n aprofitaven eren els senyors que, amb aqueixa excusa, cobraven sous, entre ells En Gimeno, fill. I En Cambó va suprimir, amb l'assentiment dels seus companys del famós ministeri de cimals, el servei que no servia, però que costava a l'Estat una pila de mils pessetes.

En Gimeno, pare, eternit pels plors del Gimeno, fill, a qui havien apartat del mugró del pressupost, va tenir una pensada. Com a ministre de la Governació del Govern d'En Romanones, va incloure en els nous pressupostos el ja cèlebre servei de Sanitat del camp, atribuint al seu fill un sòu magnífic. Però vé la comissió de pressupostos del Congrés i esborra les partides de referència.

Això és tot un poema. Un poema familiar que pinta admirablement fins on ha arribat el règim. D'aquesta feta, el ministre seyyor Gimeno passarà a l'història com a exemple de la bondat paternal i com a testimoni de l'estat de la política espanyola en la segona dècada del segle xx.

Aquest número ha passat per la censura governativa

LLUMS

IRANT del revès el refrà, podríem dir que no hi ha bé que per mal no vinga. Abans, sense electricitat, erem amos de la llum de casa nostra. Les llumaneres, les xinxetes, les espelmes, tot obeïa dòcilment la nostra voluntat, i amb un misto ho encenies i amb una bufada ho apagaves.

Avui, amb els ditzosos avenços, no ets amo dels llums de casa teva. Unes voltes la trepidació del sostre t'encèn les bombetes, i altres voltes una vaga o una averia te les apaga.

Sortosament el progrés no té límits i acaba per resoldre els problemes més embullats. Ja s'han inventat sistemes de il·luminació que podrem tenir a casa sense firmar pòlices ni tenir comptadors, ni veure la cara dels cobradors de les Companyies.

N'indicarem algun d'aquests invents per a que els llegendors de LA CAMPANA puguin aprofitar-los.

S'agafen una dotzena de llumeres i col·locant-les sobre una cullereta de plata s'acosten al foc, fins que destil·len aquell licor fosforescent que duen a la panxa. Amb aquest suc s'ompla una petita bola de cristall que's tanca després hermèticament i... ja està. A la llum d'aquesta bola podràs escriure i llegir eternament, si vius una eternitat.

Un químic, que abans hauria sigut alemany, ha descobert la manera de convertir instantàniament en una punta de radium a una muntanya d'uranium. Aquesta punta és incandescent i comunica per *in eternum* la seva força lluminosa a tots els objectes que s'hi acosten. Cal, doncs, només arrambar un gresol al radium i ja tens llum per a tota la vida.

Si vols un bon llum també pots convidar a que et visiti un ministre o un governador o a qualsevol altra mena d'autoritat de les que s'estilen.

De tots modos, aquest últim és el medi més arriscat, perquè t'exposes a que en lloc de donar-te llum et donguin fum.

DELFI ROSELLA

SONATA CII

ALA setmana, amics, el que no està malalt és que ja és mort. Hom acaba per no voler anar a més enterraments i quasi pot dir-se que si va a algun és amb l'esperança de que t'acompanyi a l'altre barri a tu alguns fidels.

I la passa tria bé. Després d'En Brossa, l'Almera, Mossèn Clascar, En Folguera... No parlem dels malalts, perquè quasi semblaria que els hi desitges mal, tant no perdona la malura aquesta. Que aviat tots ells sien guarits! Déu o el diable ho facin.

Ha estat bonic això de Barcelona a les fosques! Però si voleu que vos digui la veritat més me la estimava com una gola de llop que amb aquests llumets d'ara, vermells i fent pampallugues que sembla que se t'enfumin.

Jo sóc del tot o res. O els ares voltaics o les tenebres. Bony!

Diu que ara volen arreglar-ho, ja podien fer-ho abans això. No m'hauria tocat anar a peu de casa al carrer de l'Olm, i d'allí a la Barceloneta i de la Barceloneta al cap de amunt del carrer de Girona.

Vaig trobar un cotxe, però no volguí pujar-hi perquè el manava un bandoler. Lladre, més que lladre! Qui és que's deixa manar per un Pernalès?

Amb tot me sap greu després no haver pujat a son vehícol; negant-me a pagar feiem les paus. De pussa a pussa va el reste.

El Romanones va dimitir perquè diu que l'Alba el va atracar; l'Alba i l'Andrade. Jo no se com les gasta referent an això de l'atraco l'Alba, ara l'Andrade si. Governà molt temps a Barcelona i vos juro que és un peix que es porta l'oli. Com vos deia el Romanones dimití, però don Anfós XIII, convençut de

Aprofitant l'oasió

—Ai Toneta meval... Que dolça seria la vida amb vaga permanent d'electricistes.

que don Alba és el millor dels governants, no volgué de cap de les maneres prescindir del coix, ni deixar que ens quedessim sense pressupostos, aquests pressupostos.

CENSURA

Perfectament, doncs el Romanones ja ha tornat al Congrés i allí se les ha tingudes amb En Rodés i En Cambó. Aquests li cantaren les quaranta en lo referent al Marroc, però abans el *leader*, agafant-se en unes declaracions de l'Alba, que és més mala bèstia que una guilla vella, ja li feu present que d'ésser veritat lo dit, ni era de seure on seia ni tenia autoritat per a governar Espanya.

En Romanones contestà que *bueno*. I en paus.

Això d'ésser espanyol és la més deliciosa de les delícies.

També han fet corre que els conservadors volen tornar a veure si En Maura els hi farà de capdevanter, però que el mallorquí respongué que no; que ja en tenien prou amb En Dato per lo que ells eren. Ara que si don Anfós li encarregava el poder ja els tindria presents i tots junts farien la felicitat d'Espanya.

I heu's aquí. Un ximplèt tirà contra En Clemenceau i el ferí. Com pot comprendre's la emoció fou gran en tot el món. Que el «Tigre» caigués ara, quan presideix les conferències de la pau, quan acaba de vèncer als enemics de França i de totes les nacions civilitzades, hauria estat un dels sarcasmes més grossos. Perquè el vell lluitador s'alçí d'aquesta, bevem avui, amics.

MORITZ IX

LA NOSTRA GENT

o com comença i com acaba

—On va tan trist, senyor Pere?
—Ail ni el veia, senyor Pau.
—Ja m'ho ha semblat que passava una mica preocupat.
—Qui és que no ho està, avui dia?
—Tocant a això, li haib de dar la raó. Sí; la persona que en aquests crítics instants viu feliç, o és que té el fetge gros com una catedral o és que ha perdut la xaveta.
—Ben net!... S'ha d'estar xiflat per a atrevir-se, ara, a riure.
On anirem a parar?

Des de que al món hi ha patates, ¿les havia vistes mai a cinquanta les tres lliures?...

I respecte al bacallà?... Costa més que en altres èpoques un pollastre fresc i gras?

—Es lo que jo dic a casa: si això dura, ben aviat aquí no més podran viure els accionistes del Banc.

—¿I pensar que encara és troba gent que vol fè el Carnaval?

—Si se'n troba?... A carretades!... Vagi a la *rua* demà: vostè veurà quin xibarri, quin soroll, quin devassall d'esbroncs i beneteries...

—Oh!... I provi de predicar contra això!... Sap què li diuen? Que'l que passa mal-de-caps, no se'ls cura, fent el sèrio,

LAPIDÍSTICA IMPRESSIONISTA ANAGRAMÀTICA VIBRACIONISTA

ROMANONES
MILNENTIRI
CEMENTIRI
LA CHICA
DARRER BADALL
CAIXA DE MORTS
ALFONS SALVA
BORDAS I COMPANYIA
TESTAMENT
INVENTAM
CONDE DE FIGOLS
DEFUNCIÓ
DONZALVO
EXTREMAUNCIÓ
EDUARD DATO
FUNERALS
ROYO VILANOVA
VAZQUEZ MELLA
COMBREGARS
ENTERROS

Un Carnestoltes sense CARN, però amb moltes «absoltes» i amb molts poques-soltes

i que, si un és pot donar un rato bo, és un imbècil no aprofitant-lo.

—I el cas és que pot-ser ho endevinen, perquè, què se'n treu, veiam, de recloure's dins de casa lo mateix que un ermità?
—Oh! Qui mal té i mal se dona, resulta que té dos mals.
—I el divertir-se amb cordura, trobo que és lícit.

—I sà.
—I ademés, el Carnestoltes ¡dura tan poc, ben mirat!...
—Home, m'acut una idea. Per què, com els demés fan, no hem també de disfregar-nos?
—No ho gosava proposar, però cregui que ho pensava.
—De veres?... Dones, endavant! Demà, tots dos a la *rua*.
—Si senyó; en havent dinat passaré per casa seva.
—Ja veurà quin daltabaix!... De què pensa disfregar-se?
—Jo de moro; és lo que'm va més bé.

—Jo de bolcheviki; vull seguir l'actualitat.
—Què tirarem serpentina?
—Ca, barret! Res de gastar!... Broma, tota la que vulgui, però que'ns surti de franc.
—M'adhereixo al seu programa.
—Doncs amunt; ja està arreglat.
—Quedem aixís, senyor Pere.
—Fins a demà, senyor Pau.

C. GUMA

Sobre Dinámica dels Pobles

Es ben grossa la contrarietat que s'experimenta quan ens trobem amb opinions que estan en contraposició amb les que tenim, creient o desitjant coincidir, i no tenen valor per a convenc'ns, ni podem, al menys, admetre com una apreciació paral·lela a la nostra i no divergent sempre que siguin emeses per homes en qui havem posat tot el nostre respecte i estima intel·lectual, que sabem el que volen i quasi bé tot el que diuen trobem excel·lent i assimilable a nostre criteri.

Es una cosa que ens dol i preocupa, puix un o altre donarà estar equivocat, i naturalment, devem desconfiar de nosaltres mateixos. Però en arribar a certs cassos, amb tot i lamentar la divergència i tenir-la en compte, no podem admetre més que el propi judici actual, suprema raó i dignitat de l'home, com a norma d'apreciació.

I un cas d'aquests és el de don Miquel Unamuno a qui veiem ficat, a propòsit de la qüestió catalana, en una exposició de fórmules i teories que desconcerten per insospitades i a primera vista sense meditar-les, se'ns figuren contradictòries; com si s'hi hagués vist obligat a exposar-les contra sentir, per a justificar principis i punts de vista defensats desde el començament i que no s'han volgut rectificar malgrat totes les argumentacions d'adversaris.

Però ja diem que això sols es pensa de primera intenció, puix aviat es descobren fil·lacions ideològiques directament relacionades amb un plan vastíssim des d'on han d'ésser considerades totes les derivacions exposades fragmentàriament, si no es vol caure en males interpretacions; en que sembli deslorigat o contradictori el que sustenta, o solament veure-hi un sentit figurat.

De Unamuno, que és paradoxal, s'ha dit força vegades; i amb tot és segur que utilitza ben poc aquest sistema d'exposició i que la seva argumentació és rectament desenvolupada. El que hi ha, és que en l'explicació d'un fet, donarà, amb sa admirable profunditat de pensament i ampla visió, arguments extrems que faltats de l'encadenament de termes mitjos no sempre es presenten amb prou connexió i claretat de primer antuvi.

Aixís, en tot cas, el que se li ha de rebutjar, és més que detalls secundaris de fàcil rectificació o avinència; sinó la seva apreciació general i resolta, que és força més greu.

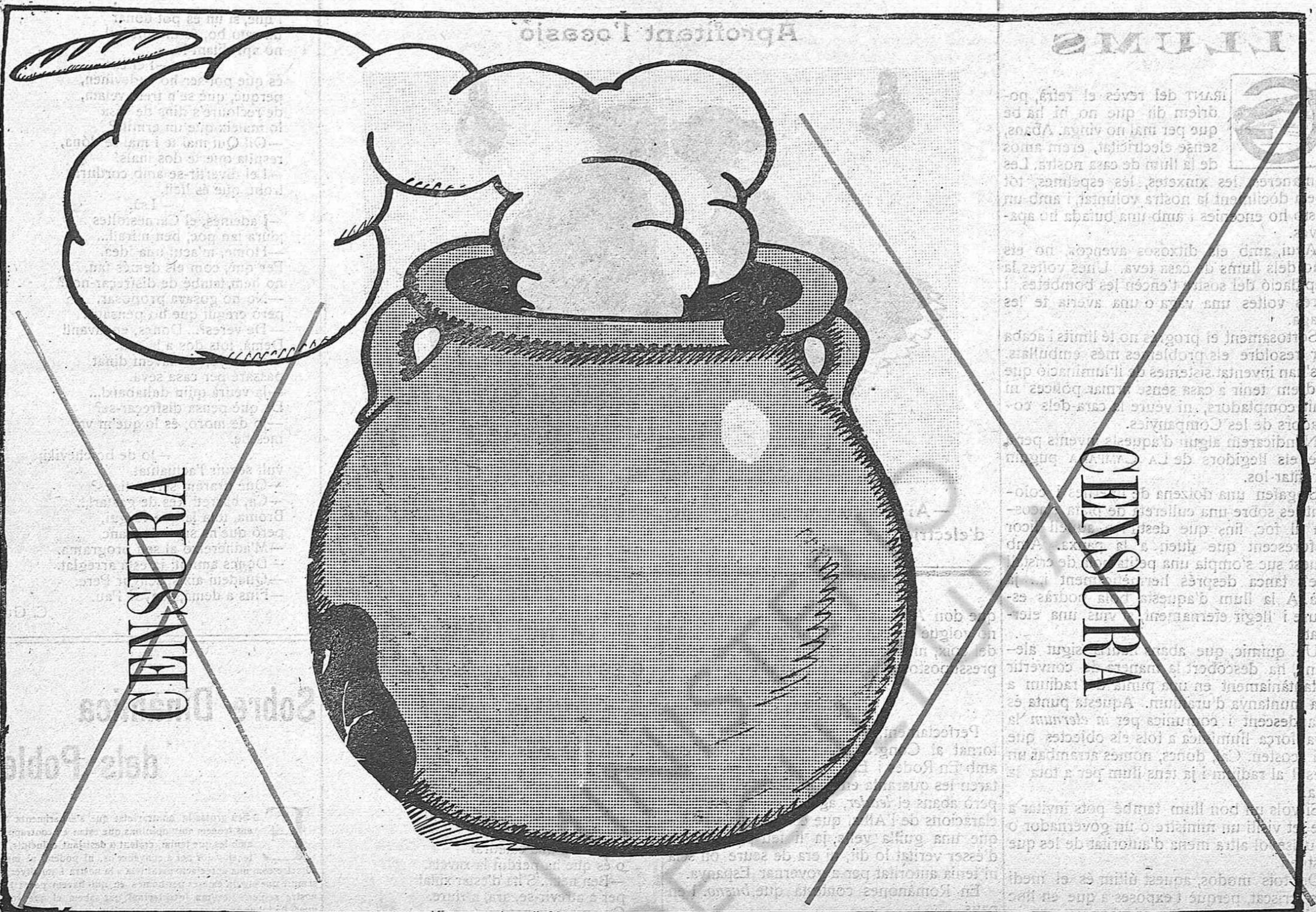
La seva crítica del moviment de Catalunya, coneguda de molt de temps, l'ha anat desenvolupant fins portar-la a les últimes conseqüències en relació amb el seu concepte de la vida política, que resulten realment desesperanzadores; inesperades en els temps que corren i en la seva personalitat.

Per a oposar-se al rezoneixement actual de cap mena de nacionalitat; d'afinitats ètniques existents; de voluntats col·lectives clarament manifestades o d'idiomes altres que el volgut per ell, ens insinua una forma d'Estat que ens ha semblat precisament la més odiosa; la que enclou una creença en una missió històrica que complir; la que suposa en un poble una línia de conducta a seguir que no és la dels altres, i per tant, haver d'intervenir i imposar-la per ésser son manament com una predestinació. Missió estranya i fatal, pervinguda de no sé quins heretages, i que ha de resultar justificació de totes les tiranies; origen de torbs patriotismes i vanitats nacionals; el causador de renyines entre els pobles i opressió dels uns pels altres.

Aquesta missió històrica a complir per un Estat, inculcada en el poble o creguda per sos governants, és ben cert que ha existit i existeix; que en altres termes se'n diu ben gràficament imperialisme. Es clar que el suposat per Unamuno no serà un imperialisme guerrer, de conquesta, un imperialisme que podriem dir-ne d'extensió territorial; sinó d'extensió cultural, de influència civilitzadora. Emanació d'un Estat pleteric de civilitat, vers un altre que en té penúria. La influència en un ordre del progrés en el camí del món pels Estats poderosos que en tindrien consciència de aquesta missió encomanada a portar a terme.

Però aquesta tasca, encara que fos possible executar-la amb desinterés, és avorrible. Sempre fóra la limitació de la llibertat individual en un ordre que no n'ha de tenir; la supeditació de l'espèrit de l'home a una abstracció interessada; la creença en un deure que ha d'ésser imbuït d'un modo fanàtic perquè tingui unanimitat i força impulsora; la creació de fronteres morals cent voltes més odioses que les terrenes.

La influència d'un nucli qualsevol, Nació, Estat que hi hagi assolit una superioritat en cultura o civilització que es fa sentir sobre els altres pobles, és natural que existeixi, per quant una pila de causes fan impossible la igualtat ascensional del progrés en els di-

Això és una olla

ferents llocs de la terra. Però aquesta serà justa i beneficiosa, humanament digna, sempre que sigui exercida directament; que sigui de fet i considerada una suma heterogènea d'influències; una suma de consciències individuals d'irradiació il·limitada i no subjecte a fórmules ni sistemes que poguessin donar-li direcció determinada.

Però quan aquesta influència vol entendre's feta, com si diguessim per delegació, que l'individu en fa còpia a la concreció Estat que és l'encarregat d'amollir-la i donar-li caràcter global segons l'especial constitució d'aquest, allavors es converteix en font de totes les males; l'orgull i envalentonament de Nació arribarà a ésser comú a la majoria dels que la componen per influència recíproca, que per completar l'ambient es cuidaran bé prou de fomentar els governants.

Es pot creure, candorosament, que aquests podrien ésser prou bons i cultes per encaminar rectament els sentiments de l'Estat, perquè el poble pot arribar a una selecció en elegir-los que fassi concebir esperances de poder-los confiar tal missió.

Nocions falses i fora de tota realitat; cabalment origen de totes les opressions i conflictes. La sola deixació seria ja envileixedora, la civilització, la cultura, no es pot ni es deu enquibir, ni canlitzar-se; no es pot constrenyir ni posar-li limitacions. Ha d'ésser tan expansiva com espontània, lliure i desinteressada. Unificada i dirigida des de dalt és detestable. Per bo que sigui un home, el sentir-se enlairat sobre els demés i poderós, l'incita irresistiblement a la injustícia, el poder el cega i la sobèrbia s'apoderan d'ell inconscientment i a pesar seu. Malantrament la condició humana és aquesta.

Justament la tendència d'avui, els esforços actuals en tot el món, són dirigits en aquest sentit; en anar desposseint als pocs del poder il·limitat que han tingut o tenen i repartir-lo en el major nombre possible; l'única manera d'evitar despotismes és fer-ne copartípics a molts del que s'ha cregut incumbència dels pocs, procurant que tot ciutadà es senti amb interès i capacitat per a la cosa pública per a que pugui intervenir-hi en tot moment i lo més directe possible, que la seva voluntat no ha de poder ésser interpretada per ningú. S'ha de procurar la limitació de poders i evitar l'acumulació de facultats per a que ningú pugui abrogar-se representacions que no se li han confiat ni denen confiar-se.

Labús dels governants és inevitable en quant arriben a veure's posseïdors d'un gran domini solament fiscalitzat d'una manera molt indirecte i fictícia pel poble. I és tan convenient distribuir-la aquesta sobèrbia, com d'escursar el temps que s'exerceix, a fi de no crear orgulls de manament i castes anexas a l'imperialisme.

Les utilitats que pugui reportar un gran Estat, obrant com a tal, o un gran legislador, no compensaran mai els sacrificis i vexacions a costa dels quals hauran sigut obtingudes; han de resultar forçosament odioses als demés i repudiat son record. Ens és grat poder parlar de la influència de la civilització grega; però ens entria mentar l'obtinguda per l'Imperi romà.

I és específic retreure que la valor civilitzadora de les nacions unitàries, de caràcter centralista s'ha d'entendre procedir sempre exclusivament dels ciutadans; i que, pel mateix, serà desinteressada. En haver, tot ciutadà, de tenir en compte per a l'expansió del seu sentit cultural o educatiu el que perteneix a un Estat determinat, i que en tal sentit ha de donar curs a son pensar per acomodar-lo al dels demés compatriotes, puix han de coincidir, hi ha d'haver consciència col·lectiva de la missió històrica a complir—i això sí que verament sembla d'ordre mític—ja deixa d'ésser lliure, ja està

son criteri subjecte a una volició particular i exclusivista, derivant i a remolc d'un passat quin contingut està compost de nocions errònies i prejudicis; i la generalització d'aquest sentiment dintre la nació, si es fa efectiva, si es consolida, devindrà fatalment imperialista. Si no cau en un imperialisme personal, serà en un imperialisme d'Estat, molt més nociu encara que el primer.

La qüestió catalana sembla ésser combatuda partint de semblant concepte estadístic. Unamuno, s'aferra al pretingut sentit unipersonal d'Espanya i s'obstina en no admetre'n cap més derivació. Tot individu o poble que pertany a l'Estat espanyol, a pesar de les enormes diferències existents entre ells, ha de tenir, primerament, una estranya i rígida intuïció de pàtria que el privi d'apartar-se d'aquest sentiment en ses aspiracions, això és, d'orientar-se en sentit que no és el dels altres. Si una regió sent ansies, conforme a la seva naturalesa, d'encaminar sos passos en una direcció que sols ella sent, que les altres a vegades no podran ni comprendre, això no li serà permès de cap manera; s'apartaria de la consciència col·lectiva i no pot ésser. Ara, el que sí se li permetrà, és que aquesta aspiració seva, sigui propagada entre els demés, per a que tots la desitgin, i un cop n'estiguin convençuts i també la vulguin, com que serà el sentir d'Espanya, allavors se'ls hi concedirà, l'obtidran i tot anirà com una seda. Però si els demés no se'n convençuen, com és fòrta probable i natural, o bé la voluntat i poder no arriba a tant per a que uns pocs fassin entendre als més una cosa que no senten ni pot-ser els interessa, el que és fòrta més probable i natural encara, allavors, han de desistir irremissiblement; el que demanen és injust, serien uns mals patriotes.

Tot això en nom d'aquesta missió històrica, ancestral diria jo, encomanada a l'Estat. De l'herència d'un passat la qual memòria ens esforcem per oblidar i emmenar ràpidament, com obstacle màxim que s'oposa a la urgent renovació a realitzar.

Si a Catalunya, la majoria s'acullen a aquest moviment justament per això, com a protesta contra aquest passat que es retreu per a fonamentar-hi la imposició d'un sentiment incomprès. Contra la subjugació a sistemes que no es creuen bons ni adequats al temperament d'aquí. Per a desitjar de treure trabes per a portar una vida menys restringida, més ampla i oberta a totes les corrents.

Diluir l'esforç de Catalunya en Espanya en la forma que es pretén, en una aspiració comú, uniforme i centralista, és impossible; a més, seria estèril. L'esforç, en les actuals condicions, deixaria d'ésser o no es produiria.

Ara, creure's poguer anar endavant i veure's retintut és una situació violenta per qui s'hi troba que no crea més que rencors de una part i altra. L'ajuda, bones relacions i germanor, no s'obtenen més que en la llibertat, com més millor. I vé a la ment la fórmula excel·lentment bella del pacte, tan humana i que d'una manera tan incompreensible repudia Unamuno.

La idea de les grans nacions, fortes, ben concretes i delimitades, afortunadament va desapareixent de la consciència dels homes. Els sentiments, més que nacionals, se van convertint en més humans i mundials; i els esforços dels nacells, menys exclusivistes, es dilueixen il·limitadament, com, a la recíproca, s'assimilen els de tot arreu i la pàtria va devenint quelcom més pur i delicat que la limitació ferotge tinguda.

LL. PUJOL MASSAGUER

REPICS

Barcelona a les fosques ha resultat un espectacle divertidíssim a l'ensems que *econòmic*: en lloc d'anar al cine, els nostres curridos anaven a la Rambla.

I cantaven alegrement la coneguda cançó que diu:

*Papita por compasión
no mires a nadie más.
¡Ay vatua el món,
que s'apaga el gas!*

I molts foren els que cantant i palplant, reberen algun màstec.
¡Gangues de l'ofici!

L'Andrade ha pronunciat un «tremebundo» discurs contra l'autonomia integral de Catalunya.

«És lo que diu la dita catalana: «Brams d'ase no arriben al cel» que lo qual traduït a l'idioma de l'ex-sancho de Barcelona, vol dir «a palabres necias oïdos sordos».

Entesos? ¡Entesos!

I ara que parlem de coses de teatres. A Novedats han posat en escena *El Rey que rabió*.

Hi ha que confessar que amb tot i tractar-se d'una opereta del temps dels nostres avis, és, en aquests moments, una obra de «circumstàncies».

Res, que hi han coses que per temps que passi mai és fan velles.

O si no que ho digui La Chelito!

Un periodista madrileny diu en una interessant crònica sobre el darrer conflicte dels periodistes que fan informació al Congrés, que molts diputats, davant de que'ls seus discursos no fossin resenyats, acudiren al despatx d'En Villanueva per a fer-li avinent que renunciaven a l'us de la paraula mentre la premsa no s'ocupés de les sessions parlamentàries.

Quan és declararan en vaga els periodistes barcelonins que fan informacions al nostre Ajuntament? Seria lo millor que podrien fer en

bé de la ciutat, puix els nostres xerraires regidors deixarien de donar-nos tantes llaunes i aquesta seria l'única manera que's fes quelcom positiu en bé de Barcelona.

Durant la tramitació de la crisi corregué un rumor sensacional: la constitució d'un ministre Romanones-Lerroux-Cambó.

Molts digueren: ¡No pot ser de cap de les maneres! Emperò nosaltres diem que «de més verdes se'n maduren». Si no, *al tiempo...*

Hem de convenir que els procediments subversius canvien.

Un dia, En Lerroux, cridà ple d'orgull: Si vui, Barcelona cremarà pels quatre costats.

Ara, els insurgents, no volen encendre ni Barcelona, ni la llum de la nostra escola. La clàssica *antorcha* revolucionària serà transformada en un apaga llums.

I per si no n'hi havia prou, els obrers de l'aigua, se solidaritzen amb els de la llum. Dintre poc, a Barcelona s'hauran declarat en vaga els quatre elements.

Resulta curiós lo que succeeix amb el comitè de vaga dels empleats de la *Canadiense*.

Veniu! els hi diu l'alcalde, i parlamentarem. Veniu! els crida el governador, i potser trobarem una fórmula de concòrdia. Els vaguistes responen que no tenint garantida la seva llibertat, no poden acudir a conferències.

Exemplaritat. Lliçió dels aconeximents. Sense cap vaga, se feren detencions. Quan una vaga greugíssima esclata, se'ls hi té de dir als obrers:

—Us jurem que no sereu detinguts.

Ara se baixa el preu de les cols, de l'enciam, escarola, broquil, col-i-fiors, espinacs, pèsols, etc., etc.

Lloem a l'Ajuntament. Degut a sos treballs, aviat els pobres podran menjar herba.

El senyor Cambó acaba de pronunciar unes paraules molt sèries:

—Sí; se tracta d'una comèdia. Vostè senyor comte de Romanones no té dret a seure en aquest banc ni menar els destins d'Espanya.

Molt bé! Senyor Cambó, no fem comèdies.